Suomen Satamaliitto
Finlands Hamnförbund

7.12.2022

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
Valiokuntakuuleminen 9.12.2022

Asia: HE 290/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä sekä laeiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain 74 §:n muuttamiseksi

Suomen Satamaliitto ry (jäljempänä Satamaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua yo. asiassa.

Hallituksen esityksellä saatetaan kansallisesti voimaan Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) toteuttamista edistävistä yhdenmukaistamistoimen-piteistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2021/1187 (ns. Smart TEN-T-direktiivi), jäljempänä direktiivi.

Direktiivin tarkoituksena on nopeuttaa liikenteen TEN-T verkon toteuttamista. Se tapahtuisi sujuvoittamalla ydinverkon määriteltyjen osien parantamiseksi toteutettavia hankkeita mm. koordinoimalla kuhunkin hankekokonaisuuteen sisältyvien osahankkeiden lupamenettelyjä.

Kansallisen nimetyn viranomaisen tehtävä on yhteensovittaa viranomaisten menettelyjä, jotta ne eivät ylittäisi lopullisen päätöksen antamisen keston ylärajaksi asetettua neljää vuotta. Kestoon laskettavaan aikaan eivät sisälly esim. täydennysselvitykset, kuulemiset, lausunnot tai muutoksenhaut.

Satamaliitto katsoo, että toimeenpano ei esitetyssä soveltamisala-laajuudessaan tarjoa satamien näkökulmasta lisähyötyä niihin asioihin, jotka ovat erityisen ajankohtaisia toimialalla: *digitalisaatio ja älykäs infrastruktuuri, kyberturvallisuus, kuljetusketjun sujuvuutta ja tehokkuutta parantavien sähköisten ohjausjärjestelmien laajamittainen käyttö, liikenteen energiamurroksen fasilitoiminen meri- ja raskaalle liikenteelle ja sataman sisäisissä toiminnoissa.*

Nämä ovat myös yleisemminkin teemoja, joita Suomi digitalisaation edelläkävijämaana on jo vuosia kannattanut liikennetoimialalla sekä hallitusohjelman strategisessa tavoitteessa ’Hiilineutraali Suomi 2035’.

Jäsenvaltioiden on mahdollista panna direktiivi täytäntöön soveltamisalan minimivaatimuksia laajemmin. **Satamaliitto esittää, että lain soveltamisalaan lisätään TEN-T asetuksen artiklat 31; Telemaattiset sovellukset sekä 33; Uudet teknologiat ja innovointi,** vauhdittamaan Suomen liikennesektorille merkityksellisten hankkeiden toteuttamista. Jäsenvaltio voi tehdä soveltamisalan muutoksen omalla ilmoituksellaan.

Uudenlaisten hankekokonaisuuksien sujuvoittamisessa nimetyn viranomaisen rooli olisi erityisen tarpeellinen. Ydinverkon hankkeiden menettelyistä saadut kokemukset edesauttavat myös muiden vastaavien hankkeiden sujuvoittamisessa.

Suomen Satamaliitto ry
Kirsti Tarnanen-Sariola, Apulaisjohtaja

Liite: Asetuksen (EU) N:o 1315/2013 unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti: artiklat 31 Telemaattiset sovellukset ja 33 Uudet teknologiat ja innovointi

Liite: Asetuksen (EU) N:o 1315/2013 unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti**: artiklat 31 Telemaattiset sovellukset ja 33 Uudet teknologiat ja innovointi**

31 artikla; Telemaattiset sovellukset

1. Telemaattisten sovellusten on mahdollistettava liikenteen ohjaus ja tietojenvaihto eri liikennemuodoissa ja niiden välillä multimodaalisia kuljetustoimintoja ja liikenteeseen liittyviä lisäarvopalveluja varten, turvallisuuden, varmuuden ja ympäristötehokkuuden parantaminen sekä hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistaminen. Telemaattisten sovellusten on helpotettava kattavan verkon infrastruktuurin sekä alue- ja paikallisliikenteen infrastruktuurin välistä saumatonta yhteyttä.

2. Telemaattiset sovellukset on otettava mahdollisuuksien mukaan käyttöön koko unionissa, jotta mahdollistetaan se, että kaikissa jäsenvaltioissa on joukko yhteentoimivia perusvalmiuksia.

3. Tässä artiklassa tarkoitettuja telemaattisia sovelluksia eri liikennemuotoja varten ovat

— rautatieliikenne: ERTMS;

— sisävesiliikenne: RIS;
— maantieliikenne: ITS;
— meriliikenne: VTMIS ja sähköiset meripalvelut (eMaritime), mukaan lukien keskitetyt palvelupisteet, kuten merenkulkualan keskitetty palvelupiste, sataman sisäiset tiedonvaihtojärjestelmät ja asiaankuuluvat tullin tietojärjestelmät;
— lentoliikenne: lentoliikenteen hallintajärjestelmät, erityisesti ne, jotka ovat seurausta SESAR-järjestelmästä.

33 artikla; Uudet teknologiat ja innovointi

Jotta kattava verkko pysyisi innovatiivisen teknologian kehityksessä ja käyttöönotossa ajan tasalla, pyritään erityisesti

a) tukemaan ja edistämään hiilen määrän vähentämistä liikenteen alalla siirtymällä käyttämään innovatiivisia ja kestäviä liikenneteknologioita;

b) mahdollistamaan kaikkien liikennemuotojen saattaminen hiilivapaaksi edistämällä energiatehokkuutta, ottamaan käyttöön vaihtoehtoisia käyttövoimajärjestelmiä, mukaan lukien sähkönjakelujärjestelmiä, ja tarjoamaan vastaava infrastruktuuri. Tällaiseen infrastruktuuriin voivat kuulua jakeluverkot ja muut energiahuoltoon tarvittavat laitteet, siinä voidaan ottaa huomioon infrastruktuurin ja ajoneuvon välinen rajapinta ja siinä voi olla telemaattisia sovelluksia;

c) parantamaan henkilöiden liikkuvuuden ja tavaraliikenteen turvallisuutta ja kestävyyttä;

d) parantamaan verkon toimintaa, hallintaa, saavutettavuutta, yhteentoimivuutta, multimodaalisuutta ja tehokkuutta, mukaan lukien multimodaalisen lipunkirjoituksen ja aikataulujen koordinoinnin avulla;

e) edistämään tehokkaita tapoja, joiden avulla kaikille kansalaisille voidaan tarjota helposti saatavilla olevia ja ymmärrettäviä tietoja yhteenliittämisestä, yhteentoimivuudesta ja multimodaalisuudesta;

f) edistämään toimenpiteitä, joilla vähennetään ulkoisia kustannuksia, kuten ruuhkia, terveyshaittoja ja kaikenlaista ympäristön pilaantumista, mukaan lukien melu ja päästöt;

g) ottamaan käyttöön turvallisuusteknologiaa ja verkoissa sovellettavia yhteensopivia tunnistusstandardeja;

h) parantamaan valmiuksia torjua ilmastonmuutosta;

i) edistämään edelleen telemaattisten sovellusten kehittämistä ja käyttöä eri liikennemuodoissa ja niiden välillä.